

Билингвизмът. Езикът като *lieu de mémoire*

Елка Трайкова
Институт за литература, БАН
elkatraykova@gmail.com

Въвеждащи думи

Elka Traykova
Institute for literature, BAS

Words of introduction

Abstract

Opening words to the conference Bilingualism. The language as *lieu de mémoire* (Sofia University, 2 November 2019) by the Director of the Institute for Literature, Bulgarian Academy of Sciences. The conference was sponsored by the French Institute in Sofia.

Keywords: Bilingualism; literature; *lieu de mémoire*

Уважаеми колеги, за мен е удоволствие не само да открия, но и да присъствам на кръглата маса „Билингвизъм. Езикът като *lieu de mémoire*“. Разбира се, бях провокирана от респектиращия интелектуален ентузиазъм на проф. Николай Аретов да търси нови тематични полета и в тях да въвлеча все повече съмишленици.

Предизвикателствата на езика разпънат между паметта и ежедневната употреба, езикът като средство за общуване, предизвикващ културни диалози и интелектуални полемики – това е тема, важна за всеки от нас играещ си вдъхновено и талантливо, красиво и полемично, ругателно или похвално със словото. А това предполага и опита да бъде анализирана и теоретично осмислена мисия на езика като посредник, сложните нюанси на интерпретациите, артистичните му творчески превъплъщения, многоезичето и билингвистичното упорядяване.

И още важни проблеми – езикът на превода и преводът като изкуство и изкушение или изкусното владение на много езици. Възможните форми на сливане с чуждите култури, блестящото познаване на социокултурните контексти и традиции чрез или въпреки езика. Езикът като бариера или езикът като мост в съвременното общество. Предизвикателствата да живееш в езикова полифония. Не само да четеш и пишеш, но и да мислиш на много езици. Различните им употреби и преодоляването на страховете, затрудненията и респекта пред необозримите културни пластове, които те носят. Защото използването на чуждия език е изкушение на различни равнища – и ежедневно, и административно, и творческо – да пресътворяваш, но и самият ти да създаваш творба.

Темите на докладите очертават много полета на употреба не само на френския език, и не само в съвременното българско литературно пространство, разглеждат езиковите полигласия, които са важни и за традиционната българска култура и за различните жанрове в съвременната литература и изкуства. Те са характеризиращ знак и за високите интелектуални жестове, и за масовата култура, за бита, но и за науката, за медиите и за рекламата. Докладите задават въпроси и със сигурност ще предложат своите пораждащи дискусии отговори: на какви езици говорят и пишат българските просветители; отвъд или през словото играе родният театър, изискан или претенциозно превзет е билингвизмът на българските писателки от XIX век; споделени ли са българските и френските културни пространства; как метафорите изместват автентичната историческа памет.

Разбира се, ако говорим за езиците на политиката и администрацията е твърде опасно да не загубим смисъла в лабиринтите на превода. Със сигурност на този научен форум това няма да се случи, защото чрез своите текстове и личното си присъствие, вие уважаеми колеги, ще изпълнявате своите функции на медиатор между езиците и културите, осъществявайки продуктивен научен диалог, който разширява границите на хуманитарното общуване, като аргументирано изграждате интердисциплинарни научни мрежи.

Затова бих искала да изкажа благодарност и на Френския културен институт, който финансира този проект. Той създава възможност за добро съвместно сътрудничество, за да се опитаме да продължим онази традиционна културна съобщност, характерна за отминалия век и да разширим полето на взаимното ни познаване през призмата на новите мултикултурни и информационни предизвикателства.

2 ноември 2019 г.